

zaaknummer 2014W1332

18 februari 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. R.J.M.M. de Bont, advocaat te Waalre,

tegen:

(wijlen) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Heilige Geest.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 26 september 2014.

Op 6 oktober 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie ingekomen van pater [naam], algemeen overste van de Congregatie van de Heilige Geest.

Op 7 januari 2015 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt nader toegelicht. Klager werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. De Bont.

Namens de Congregatie is verschenen pater [naam].

De Klachtencommissie heeft voorts kennis genomen van de brief van pater [naam] van 8 januari 2015.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager is in het schooljaar 1964-1965, tijdens zijn verblijf op het Kleinseminarie [naam] te [plaats], seksueel misbruikt door aangeklaagde. Aangeklaagde was docent en begeleider van de leerlingen op het internaat.

2.2. Klager is de oudste zoon van een gezin met vijf kinderen. De ouders van klager waren goed katholiek en zoals gebruikelijk werd klager misdienaar. De kerk stond in zeer hoog aanzien bij de ouders van klager. Klager werd in 1964, als elfjarige jongen, op het [Kleinseminarie] geplaatst, omdat de ouders van klager ervan uitgingen dat het onderwijs voor klager daar beter was dan op een "gewone" school. Klager zat in de vijfde klas van de lagere school. Klager zou wellicht priester kunnen worden, zo dachten zijn ouders.

Klager had erg veel last van heimwee en kon maar niet wennen op het internaat. De vader van klager was [beroep] en kon daardoor afvalhout verzorgen voor de hobbykelder van het internaat. Klager bracht daar, als afleiding, regelmatig tijd door. De ouders van klager hadden aangeklaagde verzocht vanwege de heimwee wat extra aandacht aan klager te besteden. Om klager te “troosten” knuffelde en streelde aangeklaagde klager. De aandacht ging geleidelijk aan steeds verder. In de gereedschapskamer van de hobbyruimte begon aangeklaagde klager te betasten. Het knuffelen ging over in een tegen klager “aanrijden” waarbij klager voelde dat aangeklaagde een erectie had. Een aantal maanden werd klager op deze wijze apart genomen in de gereedschapsruimte. Op een dag was er een knoop van de broek van klager losgeraakt. Aangeklaagde verzocht klager om mee te komen naar zijn kamer, waar aangeklaagde klager wel even zou helpen. Aangeklaagde trok opeens zijn toog open en klager zag zijn erectie. Aangeklaagde droeg klager op aan zijn geslachtsdeel te zuigen. Het lukte klager zich op een gegeven moment los te rukken en zich weer bij de andere kinderen in de speelzaal te voegen. Klager was totaal verdwaasd en verbijsterd. Klager is daarna nooit meer teruggekeerd naar de hobbyruimte.

Na het voorval in de kamer van aangeklaagde begon aangeklaagde klager 's nachts te bezoeken in zijn chambrette. Hij ging op het bed van klager zitten en sloeg de dekens terug. Aangeklaagde beval klager zijn handen in zijn nek te leggen, waarna aangeklaagde het geslachtsdeel van klager betastte en tevens in de mond nam. Voorts heeft aangeklaagde meerdere keren met zijn vinger de anus van klager gepenetreerd.

De heimwee van klager nam alleen maar toe. Klager voelde zich verschrikkelijk alleen en angstig op het internaat. Hij durfde zich niet meer te douchen in de gemeenschappelijke doucheruimte en heeft zich maandenlang uitsluitend bij de waskom in zijn chambrette durven te wassen. Klager bleef zijn ouders smeken om van het internaat te mogen vertrekken. Over het misbruik heeft klager echter niet durven te spreken, maar voor de ouders van klager was het wel duidelijk dat er iets aan de hand was. Klager werd onderworpen aan een psychologische test, waaruit bleek dat hij beter niet in een “mannenomgeving” zoals op het internaat kon opgroeien. Klager mocht het internaat verlaten en heeft zijn schoolcarrière vervolgens op een gewoon Gymnasium vervolgd. De broers van klager zijn niet naar het internaat gezonden.

2.3. Klager heeft veel last ondervonden van het misbruik. Nadat hij het internaat had verlaten, heeft hij een heftige puberteit doorgemaakt, waarin hij zich zeer heeft afgezet tegen zijn ouders. Klager heeft tweemaal gedoubleerd en moest het Gymnasium verlaten. Uiteindelijk heeft klager wel zijn HBS-examen gehaald. Vervolgens is klager in militaire dienst gegaan waarna hij [studie] is gaan studeren. In het derde studiejaar is bij klager een ernstige longtumor ontdekt. Op miraculeuze wijze is klager na een experimentele chemokuur hersteld. Wel mist klager de functie van zijn linkerlong en zijn zijn stembanden deels verlamd. Klager is erin geslaagd zijn studie te voltooien en is nog steeds werkzaam als [beroep].

Ook in zijn persoonlijk leven had klager veel last van hetgeen hij op het internaat had meegemaakt. Klager had moeite om mensen te vertrouwen en durfde geen initiatief te nemen tot contact. Klager blokkeerde bij het aangaan van relaties. Pas op veertigjarige leeftijd heeft klager zijn echtgenote ontmoet met wie hij twee kinderen heeft gekregen. Met hen vormt klager nu een gelukkig en stabiel gezin. Wel heeft klagers echtgenote verklaard, dat klager last heeft van terugkerende gevoelens van boosheid, frustratie en schaamte. Het misbruik heeft in emotionele zin zijn sporen bij klager nagelaten. Desondanks heeft klager een positieve levensinstelling en een “fighters-mentaliteit”.

2.4. Klager heeft, behalve in omfloerste termen, tegen zijn ouders nooit over het misbruik durven spreken. Klager was ervan overtuigd dat hij het enige kind was dat dit was overkomen. In 1998 heeft klager wel aan zijn echtgenote over het misbruik verteld.

Toen klager in september 2014 geïnformeerd werd over een reünie van het internaat heeft hij voor het eerst begrepen dat hij niet het enige slachtoffer van seksueel misbruik door aangeklaagde was. Bij klager zijn toen de herinneringen en emoties in alle hevigheid naar boven gekomen, waarna hij allerlei klachten kreeg, zoals ernstige vermoeidheid en gebrek aan energie. Hij heeft daardoor tijdelijk zijn werkzaamheden als tandarts moeten stoppen. Klager dacht dat hij last had van een burn-out en heeft zich tot een psycholoog gewend. Klager bleek een Post Traumatische Stresstoornis te hebben als gevolg van het misbruik. Klager heeft telefonisch contact opgenomen met pater [naam], met wie hij een goed en verhelderend gesprek heeft gehad. Pater [naam] heeft klager geadviseerd een klacht in te dienen, waarna klager de moed heeft gevonden met zijn verhaal naar buiten te komen.

2.5. Klager heeft naar voren gebracht dat het de congregatie destijds bekend was dat aangeklaagde zich schuldig had gemaakt aan het plegen van seksueel misbruik met minderjarigen. De maatregel die de congregatie aangeklaagde vervolgens heeft opgelegd was zes weken retraite. Tot verbijstering van klager kon aangeklaagde nadien zijn werkzaamheden en taken op het internaat op de oude voet voortzetten. Klager vermoedt dat het door aangeklaagde gepleegde misbruik zich al had voorgedaan, vóórdat klager in het internaat werd geplaatst. Indien de congregatie destijds passende maatregelen had getroffen was klager niet het volgende slachtoffer geworden van aangeklaagde. Het maakt klager zeer boos te weten dat hij, ondanks de wetenschap van de congregatie, als weerloos slachtoffer aan aangeklaagde werd blootgesteld.

Ter toelichting heeft klager ter zitting gewezen op het grote verschil in waardering van seksueel misbruik van kinderen in het (Belgisch) strafrecht (gevangenisstraf tot 20 jaar) en het door de congregatie gehanteerde interne tuchtrecht (retraite van zes weken).

2.6. Klager wil bereiken dat de waarheid bekend wordt over hetgeen op het internaat is voorgevallen. Het is voor klager van groot belang dat door de congregatie wordt bevestigd dat, waren passende maatregelen tegen aangeklaagde genomen, het misbruik jegens hem (en andere kinderen) nimmer had plaatsgevonden. Daarnaast acht klager genoegdoening op zijn plaats.

3. De inhoudelijke reactie (zakelijk weergegeven)

Pater [naam] heeft in zijn reactie en ter zitting gesteld dat meerdere klachten van seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde bekend zijn. Namens de congregatie biedt pater [naam] klager zijn oprechte excuses aan voor hetgeen hem op het kleinseminarie is overkomen. Klager had op het seminarie een veilige omgeving moeten treffen. Niet alleen klager, maar ook zijn ouders hadden hierop mogen vertrouwen. Aangeklaagde heeft met zijn handelingen dit vertrouwen zeer beschaamd. Op een geniepige en intens gemene manier heeft aangeklaagde misbruik gemaakt van zijn positie en van de kwetsbaarheid van klager. In een brief aan klager van 8 januari 2015 heeft pater [naam] voorts gesteld dat de periode niet geheel te specificeren is, maar dat het zeer wel mogelijk is dat aangeklaagde reeds vóórdat klager op het kleinseminarie kwam, zich schuldig had gemaakt aan het plegen van seksueel misbruik met kinderen op het [pensionaat]. Indien aangeklaagde toen zijn verdiende straf had gekregen en er jegens hem passende maatregelen waren genomen, was klager (en andere kinderen) niets overkomen. Pater [naam] vindt het verschrikkelijk dit te moeten constateren; dit had nooit mogen gebeuren. Het spijt pater [naam] zeer dat niemand dit kan terugdraaien. Pater [naam] biedt, ook voor het feit dat jegens aangeklaagde geen adequate maatregelen zijn genomen, zijn excuses aan.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vijftig jaar verstreken sedert de feiten, die klager aangeklaagde verwijt, zich hebben voorgedaan. Aangezien aangeklaagde is overleden zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager, in het schooljaar 1964-1965, het slachtoffer is geworden van seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde. Dit misbruik bestond uit het betasten van de geslachtsdelen van klager, het aftrekken van klager, het in de mond nemen van de penis van klager en het meerdere malen met de vinger binnendringen in de anus van klager. Voorts bestond het misbruik eruit dat klager de geslachtsdelen van aangeklaagde moest betasten en hem oraal moest bevredigen.

Het genoemde misbruik heeft gedurende het schooljaar 1964-1965 vele malen, ongeveer vijftien keer, plaatsgevonden. De orale bevrediging van aangeklaagde door klager heeft eenmaal plaatsgevonden.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de verklaring van zijn echtgenote, mevrouw [naam], die heeft verklaard dat haar echtgenoot haar al in 1998 over het door aangeklaagde gepleegde misbruik heeft verteld.

Voorts wordt de verklaring van klager ondersteund door de gegrond verklaarde klachten van de heer [naam] (2010T176), de heer [naam] (2011T350), de heer [naam] (2011T357), de heer [naam] (2011T389), de heer [naam] (2011T483) en de heer [naam] (2011T504). Ook zij zijn gedurende hun verblijf op het [internaat/kleinseminarie] door aangeklaagde misbruikt.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en gezien de afhankelijkheidsrelatie tussen klager en aangeklaagde hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van het misbruik slechts elf jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand in wie hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De Klachtencommissie hoopt dat de gegrondverklaring van de klacht alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan kunnen bijdragen aan de vermindering van dat leed. Pater [naam] heeft hiertoe stappen gezet door zowel in een schriftelijke reactie, als in een persoonlijk gesprek en voorts ter zitting het leed dat klager is aangedaan te erkennen en oprecht excuses aan te bieden en spijt en medeleven te betuigen. Voorts heeft Pater [naam] in een aan klager gerichte brief van 8 januari 2015 gesteld dat het zo kan zijn dat als aangeklaagde zijn verdiende straf had gekregen en er passende maatregelen tegen hem waren genomen, klager niets was overkomen. Pater [naam] vindt het

verschrikkelijk dit te moeten constateren en heeft namens de congregatie nogmaals excuses aangeboden.

4.6. De Klachtencommissie wijst klager erop dat hij zich, bij een gegrondverklaring van de klacht door de algemeen overste van de Congregatie van de Heilige Geest, voor het verkrijgen van schadevergoeding kan wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de algemeen overste van de Congregatie van de Heilige Geest de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 18 februari 2015 door mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, drs. J.L.H.H. Kunnen en drs. Th.M. Bronzwaer, leden, bijgestaan door mr. J.C. Quint, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.